

Profilová zkouška z českého jazyka a literatury

Profilová část maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury se dělí na dvě části – **písemnou a ústní**.

Písemná část

Žák má za úkol vytvořit souvislý text odpovídající slohové práci na vybrané téma s určeným způsobem zpracování. Minimální rozsah textu je stanoven na **250 slov**. Celkový čas vymezený na vypracování písemné práce je **110 minut** včetně času na volbu zadání. Při konání písemné práce má žák možnost použít Pravidla českého pravopisu. Ředitel školy stanoví **minimálně čtyři** zadání, ze kterých si žák bude moci vybrat. Zadání bude zpřístupněno bezprostředně před zahájením zkoušky. Po zahájení zkoušky si žák jedno zadání zvolí. Zadání písemné práce obsahuje název zadání, způsob zpracování a popřípadě výchozí text k zadání. Součástí výchozího textu k zadání může být i obrázek, graf. Zadání jsou stejná pro všechny žáky všech maturitních oborů a konají se ve stejný den a čas.

Ústní část

Žák je zkoušen z jím vylosovaného tématu (literárního díla) uvedeného na žakově seznamu literárních děl. Příprava před ústní zkouškou trvá **15 minut** a žák má k dispozici pracovní list. Nejsou povoleny žádné pomůcky. Ústní zkouška trvá maximálně **15 minut**.

Ředitel školy určí **75 literárních děl** (podrobně viz Příloha č. 1), z nichž si žák připraví vlastní seznam literárních děl, z něž pak losuje jeden pracovní list (jedno literární dílo). V jeden den není možné losovat dvakrát pracovní list ke stejnému literárnímu dílu.

Zkouška se skládá ze **3 částí**: analýza uměleckého textu, literárněhistorický kontext a analýza neuměleckého textu. Zkouška probíhá formou řízeného rozhovoru s využitím pracovního listu obsahujícího úryvek z uměleckého textu a úryvek z neuměleckého textu. Při ústní zkoušce jsou ověřovány také znalosti a dovednosti žáka vztahující se k učivu o jazyce a slohu. Součástí hodnocení je i celkový projev, soulad s jazykovou normou a jazyková kultura, který je hodnocen po celou dobu ústní zkoušky.

Kritéria hodnocení profilové části maturitní zkoušky z českého jazyka a literatury

Obě části profilové maturitní zkoušky jsou hodnoceny zvlášť.

Písemná část

Písemná práce se hodnotí podle tří oblastí kritérií (podrobně viz příloha č. 2):

- Vytvoření textu podle zadaných kritérií (pásmo 1)
Pásmo 1A – dodržení tématu, dodržení stanovené délky (minimálně 250 slov)
Pásmo 1B – dodržení slohového útvaru a komunikační situace, celková úroveň vypracování
- Funkční užití jazykových prostředků (pásmo 2)
Pásmo 2A – pravopis (včetně interpunkce), tvarosloví, slovotvorba
Pásmo 2B – slovní zásoba: adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke slohovému útvaru, přesnost označení, použití označení v odpovídajícím významu, nadbytečná vyjádření, opakování slov, celková šíře a pestrost slovní zásoby
- Syntaktická a kompoziční výstavba textu (pásmo 3)
Pásmo 3A – větná syntax: výstavba vět a souvětí, vazby, slovosled, odkazování v textu, prostředky textové návaznosti
Pásmo 3B – nadvětná syntax, koherence textu: strukturovanost a členění textu (úvod, stať, závěr, členění na odstavce), soudržnost textu (nesourodost informací, nesouvislosti, změny časů), celkový způsob vedení argumentace

Hodnocení písemné práce probíhá ve 3 pásmech, která se dále dělí na pásmo A a B. V každém jednotlivém pásmu je možno získat maximálně 5 bodů.

Body jsou odstupňovány následovně (podrobně se slovním komentářem viz Příloha č. 2):

0–3 chyba = 5 bodů
4–6 chyb = 4 body
7–9 chyb = 3 body
10–12 chyb = 2 body
13–15 chyb = 1 bod
16 a více chyb = 0 bodů

Každé dílčí kritérium (pásmo) je hodnoceno body na škále v rozmezí 0–5 bodů. Maximální počet bodů, který může žák získat, je **30 bodů** (hranice úspěšnosti je 44 % čili 13 bodů).

Pokud je písemná práce v pásmu 1A nebo v pásmu 1B hodnocena počtem bodů 0, není dále předmětem hodnocení a celkový počet bodů za písemnou práci je 0.

Hodnocení

výborný	30–27 bodů
chvalitebný	26–22 bodů
dobrá	21–17 bodů
dostatečný	16–13 bodů
nedostatečný	12–0 bodů

Ústní část

Ústní část se hodnotí podle čtyř oblastí kritérií:

1. Analýza uměleckého textu
 - I. Zasazení výňatku do kontextu díla, téma/motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
 - II. Vypravěč/lyrický subjekt, postavy, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba
 - III. Jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku, tropy a figury a jejich funkce
2. Literárněhistorický kontext
Kontext autorovy tvorby, literární/obecně kulturní kontext
3. Analýza neuměleckého textu
 - I. Souvislost mezi uměleckým a neuměleckým textem, hlavní myšlenka textu, podstatné a nepodstatné informace, různé možné způsoby čtení a interpretace textu, domněnky a fakta, komunikační situace (např. účel, adresát)
 - II. Funkční styl, slohový postup, slohový útvar, kompoziční výstavba výňatku, jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku
4. Celkový projev, soulad s jazykovou normou, jazyková kultura

Zkouška se skládá ze **3 částí**: analýza uměleckého textu, literárněhistorický kontext a analýza neuměleckého textu a je hodnocena podle výše uvedených dílčích kritérií 1 až 3. Čtvrté kritérium je aplikováno na celou ústní zkoušku.

Každé dílčí kritérium je hodnoceno body na škále v rozmezí 0–4 body. Za první kritérium lze tedy získat maximálně 12 bodů, za druhé kritérium maximálně 4 body, za třetí kritérium maximálně 8 bodů a za čtvrté kritérium maximálně 4 body. Maximální počet bodů, které tudíž může žák získat, je **28 bodů** (hranice úspěšnosti je 44 % čili **12 bodů**).

Hodnocení

výborný	28-25 bodů
chvalitebný	24-20 bodů
dobrý	19-16 bodů
dostatečný	15-12 bodů
nedostatečný	11-0 bodů

Žák vykoná ústní část profilové maturitní zkoušky z českého jazyka, pokud dosáhne minimální hranice 12 bodů.

Je-li žák v části 1 Analýza uměleckého textu hodnocen počtem 0 bodů, není již dále hodnocen podle ostatních kritérií a celkový počet bodů za ústní zkoušku je 0 bodů.

Celkové hodnocení profilové zkoušky z českého jazyka

Hodnocení písemné práce tvoří 40 % a hodnocení ústní zkoušky 60 % celkového hodnocení. Žák vykoná profilovou zkoušku z českého jazyka úspěšně, pokud úspěšně vykoná obě části zkoušky – písemnou práci a ústní zkoušku. V případě, že žák některou část zkoušky nevykoná úspěšně, koná v opravném termínu pouze tu část zkoušky, kterou nevykonal úspěšně.

Příloha č. 1 – Školní seznam titulů z české a světové literatury k ústní maturitní zkoušce z českého jazyka

a) Světová a česká literatura do konce 18. století (2)

1. <u>Boccaccio, Giovanni</u>	Dekameron , 2010, Levné knihy, Radovan Krátký
2. <u>Cervantes, Miguel de</u>	Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha , 2005, Levné knihy, Václav Černý
3. <u>Defoe, Daniel</u>	Robinson Crusoe , 1963, Státní nakladatelství dětské knihy, J. V. Pleva
4. <u>Molière</u>	Lakomec , 2008, Artur, Vladimír Mikeš
5. <u>Shakespeare, William</u>	Kupec benátský , 1956, Naše vojsko, E. A. Saudek
6. <u>Shakespeare, William</u>	Othello, benátský mouřenín , 1964, Klub čtenářů, E. A. Saudek
7. <u>Shakespeare, William</u>	Romeo a Julie , 2010, Artur, Josef Topol
8. <u>Shakespeare, William</u>	Zkrocení zlé ženy , 1956, Naše vojsko, E. A. Saudek

b) Světová a česká literatura 19. století (3)

9. <u>Austenová, Jane</u>	Pýcha a předsudek , 2008, Leda, Eva Kondrysová
10. <u>Brontëová, Charlotte</u>	Jana Eyrová , 2013, Dobrovský, Petr Polák
11. <u>Čelakovský, František Ladislav</u>	Ohlas písní českých
12. <u>Erben, Karel Jaromír</u>	Kytice z pověstí národních
13. <u>Gogol, Nikolaj Vasiljevič</u>	Revizor , 1967, Artur, Zdeněk Mahler
14. <u>Havlíček Borovský, Karel</u>	Král Lávra
15. <u>Hugo, Victor</u>	Bídníci (Ubožáci) , 2010, Academia, Zdeňka Pavlousková
16. <u>Hugo, Victor</u>	Chrám Matky Boží v Paříži , 2014, Dobrovský, Gustav Winter a Alois Krb
17. <u>Mácha, Karel Hynek</u>	Máj
18. <u>Maupassant, Guy de</u>	Miláček , 1967, Mladá fronta, Břetislav Štorm
19. <u>Mrštíkové, Alois a Vilém</u>	Maryša
20. <u>Neruda, Jan</u>	Povídky malostranské
21. <u>Němcová, Božena</u>	Babička
22. <u>Němcová, Božena</u>	Divá Bára
23. <u>Puškin, Alexandr Sergejevič</u>	Evžen Oněgin , 1987, Odeon, Olga Mašková
24. <u>Tolstoj, Lev Nikolajevič</u>	Anna Kareninová , 1976, Odeon, Taťjana Hašková
25. <u>Tyl, Josef Kajetán</u>	Strakonický dudák
26. <u>Zola, Émile</u>	Zabiják , 2015, Dobrovský, Jiří Guth
27. <u>Wilde, Oscar</u>	Obraz Doriana Graye , 2013, Dobrovský, Jaromír A. Máša

c) Světová literatura 20. a 21. století (4)

28. Fitzgerald, Francis Scott

29. Christie, Agatha

30. Deník Anny Frankové

31. Exupéry, Antoine de Saint

32. Golding, William

33. Hemingway, Ernest

34. F., Christiane

35. Kesey, Ken

36. Nabokov, Vladimir

37. Orwell, George

38. Orwell, George

39. Puzo, Mario

40. Remarque, Erich Maria

41. Remarque, Erich Maria

42. Rolland, Romain

43. Salinger, Jerome David

44. Shaw, George Bernard

45. Steinbeck, John

46. Styron, William

Velký Gatsby, 2015, Rozmluvy, Rudolf Červenka a Alexander Tomský

Deset malých černoušků, 1988, Odeon, J. Z. Novák 2012, Triáda, Miroslav Drápal

Malý princ, 1977, Albatros, Zdeňka Stavinohová

Pán much, 2014, Maťa, Heda Kovályová

Stařec a moře, 1961, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, František Vrba

My děti ze stanice ZOO, 1995, Oldag, Zuzana Soukupová

Vyhod' me ho z kola ven, 1980, Odeon, Jaroslav Kořán

Lolita, 1991, Odeon, Pavel Dominik

Farma zvířat, 2015, Argo, Gabriel Gössel

1984, 2009, Levné knihy, Eva Šimečková

Kmotr, 2013, Knižní klub, Tomáš Korbař

Na západní frontě klid, 1967, Naše vojsko, František Gel

Tři kamarádi, 1962, Státní nakladatelství krásné literatury a umění, Karel Houba

Petr a Lucie, 1983, Melantrich, Jaroslav Zaorálek

Kdo chytá v žitě, 2015, Knižní klub, Luba a Rudolf Pellarovi

Pygmalion, 2007, Artur, Milan Lukeš

O myších a lidech, 2013, Alpress, Vladimír Vendyš

Sophiina volba, 1985, Odeon, Radoslav Nenadál

d) Česká literatura 20. a 21. století (5)

47. Bezruč, Petr

48. Čapek, Karel

49. Čapek, Karel

50. Čapek, Karel

51. Čapek, Karel

52. Dyk, Viktor

53. Fuks, Ladislav

54. Havel, Václav

55. Hrabal, Bohumil

56. Hrabal, Bohumil

57. Hrabal, Bohumil

58. Hrabě, Václav

59. Jirotka, Zdeněk

60. Kantůrková, Eva

61. Kundera, Milan

62. Kundera, Milan

63. Nezval, Vítězslav

64. Olbracht, Ivan

65. Otčenášek, Jan

66. Pavel, Ota

67. Poláček, Karel

Slezské písně

Bílá nemoc

Matka

R. U. R.

Válka s mloky

Krysař

Spalovač mrtvol

Audience

Obsluhoval jsem anglického krále

Ostře sledované vlaky

Postřižiny

Blues pro bláznivou holku

Saturnin

Přítelkyně z domu smutku

Směšné lásky

Žert

Manon Lescaut

Nikola Šuhaj loupežník

Romeo, Julie a tma

Smrt krásných srnců

Bylo nás pět

- 68. Seifert, Jaroslav
- 69. Svěrák, Zdeněk
- 70. Škvorecký, Josef
- 71. Švandrlík, Miloslav
- 72. Vančura, Vladislav
- 73. Viewegh, Michal
- 74. Viewegh, Michal
- 75. Volker, Jiří

Maminka
Kolja
Zbabělci
Černí baroni
Rozmarné léto
Báječná léta pod psa
Román pro ženy
Těžká hodina

Příloha č. 2 – Kritéria hodnocení písemné práce z českého jazyka

	0	1	2	3	4	5
1 A	Text se nevztahuje k zadanému tématu.	Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.	Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.	Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně.	Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně.	Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.
1 B	Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.	Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.	Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.
2 A	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve velmi vysoké míře (<u>16 a více chyb</u>). - Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (<u>13-15 chyb</u>). - Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (<u>10-12 chyb</u>). - Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují často (<u>7-9 chyb</u>). - Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (<u>4-6 chyb</u>). - Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	- Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují spíše ojediněle (<u>0-3 chyb</u>). - Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.
2 B	- Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní. - V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je nemotivovaně chudá. - V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je spíše chudá. - V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá. - V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční. - V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.	- Slovní zásoba je motivovaná, bohatá, rozmanitě lexikální prostředky jsou plně funkční. - V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti. - Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.

3 A	• Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížena. • Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře. • Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, neboje ve větší míře přetížena. • Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře. • Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížena. • Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas. • Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční. • Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky. • Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční. • Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle. • Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční. • Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují. • Čtenářský komfort adresáta není narušován.
3 B	• Text je nesoudržný a chaotický. • Členění textu je nelogické. • Text je argumentačně nezvládnutý. • Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.	• Kompozice textu je nepřehledná. • V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná. • Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.	• Kompozice textu je spíše nahodilá. • V členění textu se často vyskytují nedostatky. • Argumentace je občas nesrozumitelná. • Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Kompozice textu je v zásadě vyvážená. • Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je v zásadě srozumitelná. • Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Kompozice textu je promyšlená a vyvážená. • Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je srozumitelná. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.	• Kompozice textu je precizní. • Text je vhodně členěn a logicky uspořádán. • Argumentace je velmi vyspělá. • Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.

Sylva Guziková Sedláčková
ředitelka školy